

Pirkanmaan ELY-keskukselle

Pitkäjärvi-Kaukajärvi – hulevedet hallintaan

Hulevesien hallinnan edistäminen täydennysrakentamisessa ja kaavoituksessa ja virheiden korjaus

Kaukajärven hyväksi yhdessä toinen vaihe: Tiedotus, seuranta ja koekalastus

VEHMAISTEN OSAKASKUNNAN TAVOITTEITA

Hulevesien hallinta ja seurantatoimet

Kaukajärven **Kaukaniemen itäpuolella** (matonpesupaikan ja tietoliikennemaston juurella), täydennysrakentamisen epäonnistunutta hulevesien hallintajärjestelmää seurattiin ja kuvattiin videoita pidempänä aikasarjana, lokakuut vuonna 2020, 2021 (ensimmäinen korjaus) ja 2022 ja maaliskuussa 2023 (ongelmakohdan toinen korjaus kesä-heinäkuussa). Hallitsematon hulevesi lossasi maata kuutioittain herkkään Kaukajärveen.

Tästä seurannasta on nähtävissä, että kaksi kertaa suoritettut korjaustoimet ovat epäonnistuneet. Videoita, viestejä ja puhelinkeskusteluita on käyty Tampereen kaupungilla Timo Kosken ja hulevesien hallintayksikön kanssa. Viimeisin hälytyksemme tehtiin 14.3.2023 kuvatulla videolla ja siitä keskusteltiin Emmi Lehkosen kanssa maaliskuun vaihteessa. Katselmus suoritettiin 13.4.2023 mukana oli seitsemän henkilöä kaupungin hulevesiyksiköstä ja tulevan korjauksen suunnittelevalta Sitowiselta. Odotin (allekirjoittanut) ryhmää saapuvaksi ja tavoitin heidät. Kerroin ongelman kehityshistoriasta, joka koettiin tärkeäksi tiedoksi.

Jussi Hietala seuraa edelleen myös muita Kaukajärven ja Pitkäjärven kohteita. Onkipaikkojen kartoituksen yhteydessä kaupungin eri hallintokunnat kuulivat havainnoista – silloinkin mukana oli useita ”virkamiehiä”. Sen seurauksena ohjelmassa ovat nyt todennäköisesti Glastonin ojan hulevesihallinta (Hankkion teollisuusalueelta tulevat laajat alueet) sekä Annalan kivisen rännin korjausratkaisut.

Onneksi kevät oli kylmä ja tuulinen, joten lumet sulivat hitaasti. Ylivuoto kuitenkin jatkui.

Poliitikkoihin saatiin paras yhteys 25.3.2023 Vehmaisten talvitapahtumassa. Katso s 2.

Kangasalan Pitkäjärven osalta on edelleen kiinnitetty huomiota tulevaan kaavoitukseen ja oltu lähinnä yhteydessä kaupunginhallituksen puheenjohtajaan Jussi Haavistoon, joka on asunut aikoinaan Pitkäjärven rannalla. Rakentamisen ja kaavoituksen seuranta ja viranomaisyhteyksiä on hoitanut Ilkossa Pelastetaan Pitkäjärvi -ryhmä, johon kuulun. Ryhmän jäseniä toimii nyttemmin myös Pelastakaa Kaukajärvi ry:n hallituksessa.

YLEISÖTAPAHTUMAT 30.6.22 ja 25.3.2023

Onkimistapahtuma lapsille järjestettiin 30.6.2022 Kaukajärven soutustadionin rannassa.

Osalle järjestettiin myös mahdollisuus veneretkeen ja onkimiseen. Muutamia ahvenia saatiin. Tarjolla oli mehua ja makkaraa. Sää oli kaunis ja lapset innoissaan. Osallistuvia lapsia oli noin 20 ja aikuisia suunnilleen saman verran. Järjestelyissä olivat mukana mm. Teuvo Koskinen, Jussi Hietala, Markku Nieminen. Tampereen Vehmainen Seura järjesti grillin ja mehutarjoilut. K-market Vehmainen, Tomas Laakso tarjosi sekä mehut että makkarat. Hervannan Kaukajärven Kalakerto ry lahjoitti käytettyjä onkia, jotka Jussi Hietala huolsi. Lisäksi Jussi järjesti kevättalvella Näsjärven puolella pilkkitapahtuman lapsille.

Vehmaisten talvitapahtuma 25.3.2023 Kaukajärven soutustadionilla

Tampereen kaupunki järjesti äänentoiston ja sähköt. Vehmainen Seura ja osakaskunta tarjosivat hernekeiton ja Poikain Parhaalta saatiin mehut. Tarjoilut olivat ilmaiset. Lisäksi kaupunki ei veloittanut tilavuokraa, jonka saimme äänentoistoineen.

Tiedotimme: hauska ja positiivinen vaaliteemainen talvitapahtuma Kaukajärven Soutustadionilla.

Lauantaina 25.3.2023 klo 11-14: Haastoimme jälleen kansanedustajaehdokkaat kahden minuutin hissi puheiden pitoon. Parikymmentä kansanedustajaa piti hissi puheita klo 12-13. Muita puhujia oli Kaukajärven hulevesipulmista ja kalastosta, pastori kertoo yhteisvastuukeräyksestä, kaupungin edustaja hiilineutraaleista teoista arjessa, kailotettiin Vuohenojan ratikkapysäkkialoitteesta, jne. Soutustadionin kajarit ja mikki sekä kenttämestari olivat käytössämme, lämmin kiitos liikuntatoimelle. Pyrimme siihen, että tapahtumasta tulee hauska ja lämminhenkinen vailla pönötystä. Yleisöä poliitikkojen lisäksi oli 100-150, odotimme enemmän.

Alussa osakaskunnan varapuheenjohtaja Jussi Hietala piti avauspuheen hulevesivaaroista ja kalastuksesta. Koska A-K Ikonen ja Lyly joutuivat lähtemään ennen puheosuutta, he pitivät n. klo 11.30 duettopuheen. Olimme haastaneet Lylyn ja Ikonen puhumaan myös tärkeän ympäristömme ja järven suojelusta – he totesivat, että oli tärkeää kuulla ruohonjuuritasolla suoraan näistä huolista. Samalla tuli puhuttua myös useiden kansanedustajaehdokkaiden kanssa täydennysrakentamisen aiheuttamista hulevesiuhkista kaupunkivesistöihin sekä ympäröivään luontoon. Pelastetaan Pitkäjärvi -ryhmän aktiivit pitivät myös useita puheita Ilkon kaavoituksesta ja rakentamisesta sekä Pitkajärven tilasta.

Järven tilaa on seurattu ja pohdittu myös yleiskokouksissa sekä laajennetun hoitokunnan Whatsapp-keskusteluissa.

KAUKAJÄRVEN KOEVERKKOKALASTUKSET ELO-SYYSKUULLA 2022

Koekalastus suoritettiin suunnitelmien mukaisesti. Järven ravintotilanne on erinomainen jäännemassiaisten ja katkojen takia. Isoja ahvenia on nyt saatu pitkän tauon jälkeen. Runsa ravinto ruokkii: ahvenet, siiat ja järvitaimenet syövät niitä syvänteissä.

Lainaus s 10: ”Koekalastusten perusteella kalasto on tasapainoinen eikä sen perusteella voida osoittaa rehevöitymistä. Petokalojen osuus jää selvityksissä oletettua pienemmäksi mm. hauen satunnaisen tarttumisen koeverkkoihin kesän ja alkusyksyn aikaan. Kaukajärvellä kalastavilta on saatu luotettavia tietoja runsaasta haukikannasta ja lisäksi järveen viime vuosina istutettujen taimenten tiedetään menestyvän erinomaisesti. Myös kookkaammista ahvenista (400-1000 g) on saatu viime vuosina lisääntyviä havaintoja usean vuosikymmenen ”kadon” jälkeen.”

Koekalastusasetelman kuvaus, tulokset ja johtopäätöksiä on erillisessä. Markku Nieminen, 2023: Kaukajärven koekalastukset 2022.

Järvitaimenen istutus näyttää onnistuneen hyvin ja saalisraportit kertovat nopeasta kasvusta. Kaukajärvessä ei ole vielä kalastoa uhkaavaa rehevöitymistä tai happikatoa. Mutta rehevöitymisvaaraan on reagoitava nyt, ettei peruuttamattomia vahinkoja täydennysrakentamisen aiheuttamien hulevesikuormien takia synny. Kalakannassa näkyy muutoksia, joista erityisesti särkikala suutari on merkittävästi lisääntynyt viime vuosina.

Kalaston johdonmukaisilla ja suunnitelmallisilla istutus-, seuranta- ja ylläpitotoimilla on merkittävä vaikutus myös virkistyskalastuksen lisääntymiseen sekä kalastajien ja ympäröivien asukkaiden järven tilaa koskevien huomioiden tekemiseen. Ilmoituksia on tullut kuolleista kaloista, limaisesta rannasta Kaukaniemessä, huoli saippuoiden ja pesuaineiden käytöstä, autojen pesusta, hylätyistä verkoista ja katiskoista jne.

TIEDOTTAMINEN

Vehmaisten Sanomat 1-4 2021 ja 1 2023 kotisivuilla

Vuonna 2022 Vehmaisten Sanomat ilmestyi neljä kertaa, painos 9500 kpl/julkaisukerta.

Vuoden 2023 ensimmäinen numero ilmestyi maaliskuun puolivälissä, painosmäärä on pienennetty 5500 kappaleeseen ja ilmestymiskertoja supistettu kolmeen. Syynä on kustannusten voimakas nousu. Sanomissa kerrottiin Vehmaisten osakaskunnan työn etenemisestä eri näkökulmista ja pyrittiin nostamaan sekä järven virkistys- ja luontoarvoa ympäristöineen sekä järven hienosti kehittyvää kalastusarvoa (osakaskunnan osuudesta mainitaan sivut, missä tietoa on pääosin).

Aktiiviset linkit Vehmaisten Sanomiin www.vehmainen.fi/uutiset -osastossa:

[VS 1 2022 s 4-5](#) [VS 2 2022 s 4-5](#) [VS 3 2022 s 4-5](#) [VS 4 2022 s 4](#)
[VS 1 2023 s 1, 8-9](#)

9.11.22 Video Kaukaniemen hulevesiongelman jatkumisesta Uutispalstalla:
<https://www.vehmainen.fi/uutiset/kaukaniemen-hulevesiongelman-jatkuu/>
Henkilökohtaisia jakoja, kotisivut ja FB.

Kalastusta Kaukajärvellä FB-sivu

<https://www.facebook.com/vehmaisten.osakaskunta>

Muut mediat

Lukuisat kirjoittajat ovat saaneet asiansa läpi Morossa ja Aamulehdessä Kaukajärvi-Pitkäjärvi vesistön tilaan ja ympäristöön liittyviä asioita. (Kangasalan Sanomissa on myös artikkeleita, joihin ei ole lukuoikeuksia.)

11.11.22

Tampereen Kaukajärvestä nousi hirmuinen mörkötäinen – ”Puolikiloinen kasvoi parissa vuodessa nelikiloiseksi” <https://www.aamulehti.fi/moro/art-2000009172444.html>

7.1.22

Tampereelle avattiin uusi useita kilometrejä pitkä ulkoilureitti – sadat asukkaat ryntäsivät testaamaan sitä

<https://www.aamulehti.fi/moro/art-2000008478981.html>

6.9.22

Koekalastajat kokivat ikävän yllätyksen tamperelaisella Kaukajärvellä – Verkkoon ei jäänyt yhtäkään jättiläistä

<https://www.aamulehti.fi/moro/art-2000009049136.html>

22.9.22

Kaukajärven kuuluisat jättitaimenet eivät näyttäneet Tampereella Kaukajärven koekalastuksen saalis jatkaa nyt ikämääritykseen.

<https://www.aamulehti.fi/moro/art-2000009084467.html>

6.6.22

Uhrataanko Pitkäjärvi-Kaukajärven luonto ja vesi tiehankkeille?

<https://www.aamulehti.fi/lukijalta/art-2000008862511.html>

Kaukajärvi

Kaukaniemen itäpuoli
matonpesupaikan luona.

Uuden asuinalueen ja Kaukaniemen hoito- ja käyttösuunnitelman puutteelliset hulevesitoteutukset uhkaavat järven tilaa.

Hulevesikuormitus on kasvanut kahden korjauskerran jälkeen. Ensimmäisiä korjaustoimia odotettiin pari vuotta. Vuonna 2021 tilanne paheni korjauksen jälkeen.

Korjauksia varten on tehtävä asianmukaiset mittaukset ja suunnitelman. Kapasiteettia on kuulemani mukaan kaksinkertaistettu, mutta jotain menee pahasti pieleen. Oheiset autenttiset videopätkät ovat vuosilta 2021-2022

Nyt on reagoitava heti!

10.6.22

Kangasala vastaa Kaukajärvi-Pitkäjärven tilasta huolestuneille: Kangasala kasvaa ympäristöstään huolehtien

<https://www.aamulehti.fi/lukijalta/art-2000008871654.html>

14.6.22

Ehkä Kaarina Maununtytärkin on kulkenut tätä vesireittiä – Saarenmaan kaava romuttaa alueen historiaa

<https://www.aamulehti.fi/lukijalta/art-2000008881971.html>

13.7.22

Saarenmaan osayleiskaava voi tuoda hulevesiongelmiä

<https://www.aamulehti.fi/lukijalta/art-2000008938192.html>

11.8.22

Kangasalan Saarenmaan osayleiskaavasta jätettiin valitus ja toista valmistellaan – Alueen luontoarvot nousivat lähes 40-sivuisen valituksen ytimeen: ”On herättänyt kysymyksiä”

<https://www.aamulehti.fi/pirkanmaa/art-2000008994122.html>

2.2.23

Lukija ihmettelee, että miksi Tampereen Kaukajärvellä ei ole kiirettä avannon aitaukseen, vaikka Nässyn kastautumisreistä nousi iso haloo <https://www.aamulehti.fi/moro/art-2000009367939.html>

TIEDOKSI HANKKEESEEN KUULUMATTOMIA TOIMIA

Onkipaikkojen raivaaminen

Tampereen puolella on kartoitettu onkimispaikat, jotka raivattiin talkootyönä Jussi Hietalan johdolla. Tästä ei raportoida avustettavia rahoituseriä. Tässä yhteydessä Jussi Hietala esitteli myös hulevesiongelmakehityksiä kaupungin virkamiehille ja näyttää siltä, että asiat lähtevät etenemään (katso s 1 kappale 3.) Onkipaikkoja kartoitettiin lisää myös Kaukaniemeen, Kaukajärven pohjoisrannalle. Onkipaikkoja, osakaskunnan alueet ja kalastusohjeita löytyy Kalapassista. <https://www.kalapassi.fi/files/lupaehdot/Vehmaisten%20osakaskunta.pdf>

Istutukset, valvonta ja saalisraportointi

Vuotuiset istutukset toteutuvat ja paranevat suunnitelmien mukaan. Kaupunki istuttaa siikaa ja jatkossa osallistuu myös järvitaimenen istutukseen, koska lupamaksujen keräystuotot eivät siihen riitä. Olemme tehneet vuosina 2020 ja 2022 pienkeräyksen järvitaimenen istuttamisen toteuttamiseksi. Näillä toimilla olemme voineet vakuuttaa kaupungin siitä, että kaupungin osallistuminen myös tähän istutuskuluun on merkittävää ja tarpeellista. Tahdomme, että järven kalastuskäyttö on suunnattu kaikille halukkaille ja emme halua viehekalastuslupaa merkittävästi rajoittaa ja lupamaksuja nostaa. Verkotusta on rajoitettu merkittävästi. Verkotus on ainoa keino saada syvänteiden isot siiat ruokapöytään.

Valvonnassa on tällä haavaa neljä valvojaa, aiemmat kaksi vanhempaa jäivät pois. Saalisraportoinnin kehittämiseen pyrimme keksimään houkuttimia. Jotkut ovat käyttäneet saalisraporttilomaketta ahkerasti, mutta laajempikin käyttö olisi toivottavaa.

KIITOKSET YHTEISTYÖSTÄ LUKUISILLE TAHOILLE

Olemme voineet luoda erinomaisen verkoston laajennetun hoitokunnan avulla. Historia ja kokemustieto, hiljainen tieto on tärkeää, jota Teuvo Koskinen, Markku Nieminen ja Jussi Hietala ovat antaneet väsymättä osakaskunnan toiminnan kehittämiseksi eteenpäin. Heillä on myös erinomaisia yhteyksiä muihinkin osakaskuntiin. ELY-keskukselta ja Kalatalosta olemme saaneet apuja ja neuvoja konkreettisiin käytännön kysymyksiin.

Saimme erityisen lämpimän kiitokset metsätalouspäällikkö Anne Tuomiselta Tampereen kaupungilta, kun hän mainitsi, että Vehmaisten osakaskunta on yksi alueen parhaiten hoidettuja osakaskuntia.

Vehmaisten osakaskunta hoitaa sekä Vatialan että Alasen osakaskuntien asioita Pitkäjärvi-Kaukajärvi-vesistössä vuosikymmeniä sitten tehdyllä ratkaisulla. Osakaskuntien yhdistämisen mahdollisuus kaikkoaa edelleen toteuttamisen ulottumattomiin, koska maanmittauksen maksut ovat jälleen nousseet merkittävästi.

Osakaskunnat ja vapaa-ajankalastajat ovat tärkeitä lähivesistömme ja kalaston tilan havainnoitsijoita, hoitajia ja luonnonsuojelun käytännön toimijoita. Tämä merkittävä, kansallisen omaisuuden hyväksi tehtävä työ on pääosin ruohonjuuritason vapaaehtoistyötä luonnossa sekä ympäristöystävällisen lähiravinnon hankintaa.

Tampereella 27.05.2023
Vehmaisten osakaskunta, hoitokunta

Sirpa Kuusela
puheenjohtaja

Vehmaisten osakaskunta, hoitokunta
Punainen postilaatikko K-marketin aulassa
Kangasalan tie 120, 33730 Tampere
Yhteystiedot: sirpa.kuusela@fidaros.fi, puh. 040 739 0957